

יעקב פיכמן
משורר, סופר, מבקר, מתרגם
1958-1881

נולד בבלץ שבסרביה, החל לכתוב שירים בגיל צעיר בעברית, ביידיש וברוסית ושילב בין לימודי הקודש לבין קריאת ההשכלה העברית והספרות הרוסית. במהלך חייו באירופה נדד בין אודסה, ורשה ווילנה, שבהן פעלו אנשי תרבות יהודים רבים ובזכותם הן נחשבו למרכזי התרבות היהודית באותה תקופה, והיה חלק גם לצוות העיתון העברי בוורשה. יעקב פיכמן נחשב לאחד מאבותיה המייסדים של הספרות העברית החדשה. הוא נכלל בקבוצת יוצרים עבריים שכונו "דור ביאליק", שְׁעֵמָה נמנים גם יעקב שטיינברג, זלמן שניאור, יצחק קצנלסון, אברהם בן יצחק ועוד.

ב-1925 השתקע בישראל והתמקד בעבודה ספרותית דוגמת כתיבת שירה, ביקורת ספרות, תרגום, עריכה, כתיבה מסאית, הוצאת ספרי לימוד ועוד. בארץ עבד בתור עורך של כתבי העת "מעברות", ו"השילוח", ערך את הירחון "מאזנים" של אגודת הסופרים העבריים משנת 1936 עד 1942, ייסד וערך את הירחון "מולדת" לנוער.

ערך מקראות שירה וסיפורת, הוסיף מבואות וביקורות ספרות על יצירותיהם והוציא לאור ביוגרפיות של אנשי ספרות עבריים וכמה מקראות חינוכיות. הוא גם הרבה לעסוק בכתיבת ספרי ילדים ובתרגום. בשיריו יש אפיונים מסורתיים המשתקפים בשירים תנ"כיים, אָלְגִיּוֹת (פואמות) ויצירות ספרות שערך. שירתו האישית הייתה לרוב מלווה בתיאורי טבע ונוף.

פרסם יותר מ-300 ספרים מסוגים שונים ובהם פזמונאות, שירה, תרגומים, סיפורת, ומסות, ובשיריו המולחנים בולטים: "אגדה" (על שפת ים כינרת) ו"אורחה במדבר" (ימין ושמאל רק חול וחול). ב-1945 הוענק לו פרס ביאליק על ספרו "פאת שדה" וב-1957 זכה בפרס ישראל לספרות יפה. ב-1958 יצא לאור ספרו האחרון "כתבי יעקב פיכמן".

עיריית תל-אביב קבעה לוחית זיכרון על ביתו שברחוב דיזנגוף 32
משיריו "על שפת ים כינרת" 1922:

על שַׁפַּת יַם כִּינֶרֶת
אֶרְמוֹן רַב-תְּפֹאֶרֶת;
גַּן-אֵל שֶׁם נְטוּעַ,
בוֹ יֵצֵן לֹא יָנוּעַ.
מִי גֵר שָׁם? רַק נֶעַר,
כְּעוֹף בְּדָמֵי יַעַר;
לוֹמֵד שֶׁם תּוֹרָה הוּא
מִפִּי אֵלֶיהוּ.
הֵס! גַּל לֹא קוֹלֵחַ,
כָּל עוֹף הַפּוֹרֵחַ
עוֹמֵד וְשׁוֹמֵעַ—
תּוֹרַת אֵל בּוֹלֵעַ.

מתי כספי:

"יום יום אני הולך למעונך" מילים: יעקב פיכמן <https://www.youtube.com/watch?v=hBD7mse4Mmg>